№ 91 Յունիսի 18 Շաբաթ 1883 Յունիսի 18 Շաբաթ № 91

ՏԱՍՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ: Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի Тифлисъ· Редакція ‹Мшакъ›

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական տեսութիւն:—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Իգդիրից: Ներքին լուրեր:—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Արտաքին լուրեր: — ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ:— ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Մարցէլլա կամ առակ բաղդի մասին:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

—

Գերմանական ազգային-ազատամիտ կուսակցութեան առաջնորդ Բէնինգսէնի հրաժարական տալը գերմանական բայխստագի և պրուսական լանդտագի պատգամաւորի պաշտօնից, օրվայ խնդիր է դարձել ոչ թէ միայն Գերմանիայում, բայց այդ նշանաւոր քաղաքական դէպքը գրաղեցնում է այս րոպէիս և ամբողջ եւրօպական հասարակական կարծիքը:

Բէնինգսէն այն կուսակցութեան առաջնորդն էր, որ տարիներից ի վեր, թև թևի տուած Բիսմարկի հետ, ղեկավարում էր Գերմանիայի բոլոր թէ ներքին և թէ արտաքին գործերը: Այդ կուսակցութեան վրա էր յենվում իշխան Բիսմարկ, երբ ձգտում էր Գերմանիայի միութեան գործին, նրա օգնութեամբ պետական կանցլերը հասաւ իր այդ նպատակին, ազգային—ազատամիտ կուսակցութիւնն էր, որ մաքառում էր գերմանական փոքրիկ պետութիւնների սեպարատիզմի դէմ, նա էր, որ իշխանի ամենահաւատարիմ օգնական էր կուլտուրկամպֆի մէջ, այսինքն այն կռւի մէջ, որ պետութիւնը յայտնել էր կաթօլիկ կղերի դէմ, այդ կուսակցութեան օգնութեամբ էր որ վերջին տաս տարիներ կատարվեցան ազատամիտ հասարակական վերանորոգութիւններ Գերմանիայում, ազատամիտ կուսակցութեան աջակցութեամբ հրատարակվեցան խիստ բացառական օրէնքներ սօցիալ-դէմօկրատների դէմ: Վերջապէս մինչև վերջին ժամանակները այն կուսակցութիւնը, որի առաջնորդը Բէնինգսէնն էր, ամենահաւատարիմ օգնական և աջակից էր Բիսմարկի, նրա բոլոր ձգտումների մէջ: Առանց այդ կուսակցութեան օգնութեան Բիսմարկը անկարող կը լինէր պատերազմ վարել թէ Դանիայի, թէ Աւստրիայի և թէ վերջապէս Ֆրանսիայի դէմ:

Բայց վերջին ժամանակները իշխան Բիսմարկ փոխեց իր քաղաքականութիւնը, սկսեց անտես առնել ազգային—ազատամիտ կուսակցութիւնը, իր երեսը դարձրեց իր հին կուսակիցներից, իր անցեալ գործունէութեան մէջ այդ հաւատարիմ, օգնական ոյժից: Ազատամիտ կուսակցութիւնը այլ ևս հարկաւոր չէր Բիսմարկին, որ իր մտադրված նպատակներին հասնելով, թողեց իր առաջվայ չափաւոր ազատամիտ ուղղութիւնը, ընդունեց խիստ պահպանողական, նոյն իսկ յետադէմ ուղղութիւնը և դարձաւ կատարեալ դիկտատոր Գերմանիայում:

Մինչև վերջին ժամանակները չափաւոր ազատամիտ կուսակցութիւնը դեռ յոյս ունէր կրկին մտենալու Բիսմարկին, կրկին նրա դաշնակից դառնալու: Բայց այդ անորոշ դրութեան մէջ տարիներով մնալով, նախկին ուժեղ, գերմանական քաղաքականութեան մէջ ամենակարող կուսակցութեան ոյժը հետզհետէ նուազում էր, բազմաթիւ անդամներ նրանից բաժանվում էին և անցնում էին ուրիշ, աւելի ծայրայեղ ազատամիտ կուսակցութիւններ, կազմելով նոր ազատամիտ խմբեր, ինչպէս սեցէսիօնիստներ և պրօգրէսիստներ:

Վերջապէս այս օրերս Բէնինգսէն համոզվելով որ Բիսմարկի վերադարձը դէպի իր հին դաշնակիցները անհնարին է, համոզվելով որ ազատամիտ կուսակցութիւնը կորցրել է իր ամբողջ հեղինակութիւնը, որ իրան անհնարին է որ և է պայմաններ կապել կառավարութեան հետ, որ յամառելով իր առաջվայ դրօշակը պահպանելու, ազգային-ազատամիտ կուսակցութիւնը միայն պատճառ է դառնում անվերջանալի երկպառակութիւնների պարլամենտական ազատամիտ բանակի մէջ—նա հրաժարվեց իր պաշտօններից:

Այդ հրաժարականը նպաստաւոր չէ կարող համարվել Բիսմարկի քաղաքականութեան համար: Քանի որ չափաւոր ազատամիտ կուսակցութիւնը, թէև վերջին ժամանակները օրհասականին հասած, դեռ ևս գոյութիւն ունէր, անհնարին էր կազմել գերմանական պարլամենտի մէջ մի մեծ միացած, ազատամիտ կուսակցութիւն: Այդպիսով գերմանական բայխստագում կուսակցութիւնները թոյլ և մի և նոյն ժամանակ բազմաթիւ լինելով, նրանք անկարող էին ցոյց տալ մի ուժեղ ընդդիմադրութիւն Բիսմարկի ետական քաղաքականութեանը և սա օգուտ էր քաղում այդ երկպառակութենից, իր կամքը անարգել կերպով պարլամենտի մէջ անցկացնելու համար:

Բէնինգսէնի հրաժարականը մի նոր դարագլուխ կը կազմի Գերմանիանի քաղաքական կեանքի մէջ. այդ հրաժարականը միջոց կը տայ պարլամենտի ազատամիտ բոլոր մանր կուսակցութիւններին ի մի ձուլվելու, մի ամբողջ և զօրեղ ազատամիտ կուսակցութիւն կազմելու: Այդպիսով կը գտնվեն այսուհետև միայն երկու կուսակցութիւններ գերմանական պարլամենտում,—պահպանողականը և ազատամիտը:

Եթէ մինչև այժմ Գերմանիան չը կարողացաւ ապրել բուն սահմանադրական կեանքով, ասում են Բերլինի բոլոր ազատամիտ լրագիրները, դա այն պատճառով էր, որ կուսակցութիւնները գերմանական պարլամենտում անթիւ, անհամար էին, այն ինչ բուն սահմանադրական կեանքը, ինչպէս նա կայ Ֆրանսիայում, Իտալիայում, Անգլիայում, Շվէդիայում, կարող է գոյութիւն ունենալ միայն այն ժամանակ, երբ պարլամենտում գոյութիւն ունեն երկու որոշ, մեծ կուսակցութիւններ, թէև նրանք ունենային էլ իրանց մանր բաժանմունքներ,—ձախակողմեան և աջակողմեան կուսակցութիւններ, այսինքն ազատամիտներ և պահպանողականներ:

Այսուհետև, բոլորն էլ այդ նախատեսնում են, իշխան Բիսմարկին դժուար կը լինի վարվել գերմանական պարլամենտի

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԱՐՑԷԼԼԱ

կամ

ԱՌԱԿ ԲԱՂԴԻ ՄԱՍԻՆ

*(Զախէր Մազօխի)

—

Այդ երեկոյ կոմսը ուղևորվեցաւ Յօլօբաղ Մարցէլլայի հետ խօսելու և նրան իր միտքը յայտնելու դիտաւորութեամբ:

Երբ որ նա վերադարձաւ, նրա դէմքը այնպէս ուրախ էր և անհոգ, որ ես սպասում էի լաւ լուր լսելու:

—Խօսեցիր դու նրա հետ,—շտապով հարցրի ես:

—Այո,—պատասխանեց նա, դանդաղ հանելով իր ձեռնոցները:

—Նա մերժեց ինձ,—պատասխանեց նա ժպտալով:

—Հնարաւոր է արդեօք:

—Բայց այդ այդպէս է: Թոյլ տուր ինձ պատմել քեզ, թէ այդ բոլորը ինչպէս պատահեցաւ: Մենք խրճթի առաջ նստած էինք. երեխաները և ոձերը խաղում էին կաթը չէմքի վրա իդիլլիական բոլոր պարզութեամբ, մնացածները դաշտումն էին: Ես բռնեցի Մարցէլլայի ձեռքը և ասեցի նրան՝ ես սիրում եմ քեզ, համաձայն ես դու իմ կինը դառնալ:—Այդ ինչ հնարեցիք,—պատասխանեց նա,—ես և դուք...—Աւելի լաւ է ասա, որ դու ինձ չես սիրում, դու այնքան ազնիւ ես, որ կասես ինձ այդ:

—Ո՛վ է այդ ձեզ ասում,—աղաղակեց նա,—բայց այդ անկարելի է,—և նա ինձ վրա մէկ այնպիսի հայացք գցեց, որը նկարագրել ես չեմ կարող. ապա շտապով մտաւ խրճիթը, իսկ ես ձի նստեցի և հեռացայ:

—Ի՞նչի դու այդպէս հանգիստ ես,—հարցրի ես:

—Ես գիտեմ, որ նա սիրում է ինձ:

—Ո՞վ ասեց քեզ այդ:

—Այն խորհրդաւոր ձայնը, որ խօսում է իւրաքանչիւր մարդկային կրծքում,—պատասխանեց նա,—միայն ամեն մարդ չէ լսում այդ ձայնը, իսկ ես միշտ առանձին ջերմեռանդութեամբ լսում եմ նրան և երբէք չեմ զղջացել այդ բանում:

—

Մենք որսում էինք կաքաւներին Գրօխօվեան ճահիճներում, մինչև որ կատարելապէս մթնեց:

—Այժմ տուն վերադառնալու ժամանակ է արդէն,—բացականչեց կոմսը. նա օդի մէջ արձակեց իր վերջին գնտակը, ուսի վրա գցեց իր երկփողանի հրացանը և շուացրեց շանը:

—Ես կամենում եմ Մարցէլլայի մօտ գնալ,—մի փոքր ժամանակից յետոյ ասեցի ես:

—Ի՞նչի:

—Մնաս բարեաւ ասելու:

—Մի՞թէ դու ճիշդ կամենում ես գնալ:

—Անպատճառ և մինչև անգամ վաղը:

—Դէհ, ուրեմն գնանք:

Մենք վրա հասանք Չէրնօչէնկօի բնակարանին ընթրիքին: Զափահաս գիւղացին ինքն վերկացաւ իր տեղից և մեզ համար նստարան բերեց, ապա հրաւիրեց մեզ մասնակցել նրանց համեստ սեղանին:

—Ա՛հ, դուք կարկանդակներ ունէք,—աղաղակեց կոմսը,—երևի Մարցէլլան է թխել:

—Ի հարկէ նա,—պատասխանեց պառաւը,—սիրո՞ւմ ես կարկանդակներ, ազնուակս:

—Բայց չէ՞ որ կարկանդակների հետ մածուն ես հարկաւոր է,—շարունակեց նա. նրա անհոգութիւնը երևում էր որ յաւեցնում էր խեղճ աղջկայ սիրտը: Նա դրեց իր գդալը, վերկացաւ սեղանից և նստեց վառարանի մօտ գտնված նստարանի վրա, խաղաղ մութ անկիւնում:

—Մածուն էլ կը լինի,—պատասխանեց ծերմայրը,—գնա բեր, Լիզկա:

Լիզկան թռաւ նստարանի վրայով և խկոյն և եթ կաթի մեծ ամանով վերադարձաւ:

—Ահա և կաթը, կեր որքան ուզում ես,—հիւրասիրում էր պառաւը:

—Ուրախութեամբ կուտեմ,—ասեց կոմսը,—այսօր առաւօտեան հինգ ժամից ոտի վրա եմ, այժմ յոգնած և սոված եմ, իսկ կարկանդակներ ես միշտ սիրել եմ:

Դրանից յետոյ, բացի կաթը խաչտելու ձայնից, երկար միջոց ուրիշ ձայներ չէին լսվում:

Երբ կոմսը վերջացրեց ընթրիքը, ծեր Չէրնօչէնկօն սրբեց իր գդալը և, դիմելով նրան, ասեց.

—Ասում են, որ դուք նոր մեքենաներ էք բերել տուել, որոնք, իբր թէ, իրանք ցանում և կասում են:

—Արդեօք չէ՞ք կամենում տեսնել այդ մեքենաները:

—Շնորհակալ եմ,—պատասխանեց գիւղացին,—ինձ ինչ հարկաւոր է: Ես չեմ հաւատում, որ այդ բոլոր նոր կարգերը, որպէս, օրինակ, երկաթուղիները, հեռագիրները և մեքենաները մեզ օգուտ կը բերեն. ասում են, պարոն, որ դուք աշխատում էք մեր տեղերումն ես երկաթուղի շինել տալ:—Կարելի է, այդ սուտ է, բայց ես ես լսել եմ, որ դուք հերկելն էլ շոգիով էք կամենում, և ոչ թէ եզներով, կարծես թէ այդ հնարաւոր է:

—Այդ, յամենայն դէպս, հնարաւոր է,—պատասխանեց կոմսը:

—Ուրեմն եթէ այդ հնարաւոր է,—շարունակեց յամառ գիւղացին հոգւոց հանելով,—այն ժամանակ, ի հարկէ, մեզ էլ չէ այդ գործածել: Մի բարկանաք ինձ վրա, եթէ ես ձեզ կասեմ, որ մեզ, հասարակ գիւղացիներիս, այդպիսի նորմուծութիւնները անհասկանալի բաներ են երևում, և մեր ժողովուրդը ասում է, որ դուք այն պատճառով էք այդպէս վարվում, որ Աստուծուն չէք հաւատում. այո, ասում են էլի, որ իբր թէ դուք հաստատում էք, որ մարդս նոյնպիսի հոգի ունի, որպէս շունը և կատուն, և ոչ թէ անմահ է:

—Ես այդ բանի մասին ոչինչ չը գիտեմ և այդ պատճառով երբէք չեմ էլ խօսում: Ես միայն այն կարծիքն ունեմ, որ մարդ անդադար առաջ է գնում զարգացնելով իր մտաւոր ընդունակութիւնները և իր գիտութիւնների շրջանը. գաղանութիւնից նա անցաւ դէպի աւելի ազնիւ և կատարեալ կենցաղավարութիւնը, և այդ մտաւոր ոյժը և զօրեղ կամքը, որոնց օգնութեամբ նա յաղթում է ամեն տեսակ արգելքներին, աւելի լաւ ապագայ ունենալու յոյսը և մխիթարութեան աղբիւր են կազմում: Այն հաւատը, որ ես ունեմ, ուսուցանում է ինձ չը վազել զուարճութիւնների և խաբուսիկ բաղդի ետևից, այլ ընդհակառակն, թելադրում է ինձ լուռ հնազանդութիւն ափոփոխ մարդկային ճակատագրին, դրդում է համբերութեամբ, եթէ ոչ ուրախ, տանել բոլորը ինչ որ պատահում է կեանքի մէջ, և անխոնջ ձգտել դէպի բարին. նա է դրդում ինձ գործունեայ կերպով աշխատել և ըստ կարեաց օգնել իմ մերձաւորներին: Ի՞նչ կարող էք ասել դուք իմ համոզմունքների դէմ: Էլի կասեմ ձեզ, իմ բարեկամներ, որ մարդը երբէք չը պիտի կանգնի այն բանի վրա, ինչ որ ինքն գիտէ, բայց միշտ պէտք է առաջ գնայ և անդադար մտածէ, թէ որպէս հնարաւոր կը լինէր տիրապետել բնութեան վրա: Եւ ահա մենք շինում ենք երկաթուղիներ, հեռագրատներ և մեքենաներ այն պատճառով, որ առանձին մարդիկը և ժողովուրդները աւելի մերձենան միմեանց. այն ժամանակ իւրաքանչիւրը աւելի շուտ կիմանայ, թէ ով է նրա եղբայրը և ով է նրա թշնամին: Որքան աւելի կաղատվի մարդը բնութիւնից և սորկութիւնից, այնքան աւելի կը հեշտանայ նրա աշխատանքը, այնքան աւելի լաւ կը լինի նրա վիճակը և այնքան աւելի ուրախ և պայծառ կը լինի նրա կեանքը: Եթէ այստեղ մէկ

հետ կամայական կերպով, ինչպէս մի խաղալիքի հետ։ Երկու մեծ կուսակցութիւնների կազմակերպվելովը Գերմանիան էլ, վերջապէս, կը սկսի ապրել բուն սահմանադրական կեանքով։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԻԳԴԻՐԻՑ

—

Յունիսի 9-ին

Մայիսի 15-ին Իգդիրի փողոցները և փողոցները զարդարված էին գոյնզգոյն ծաղիկներով և գետինը կանաչագեղ տերեններով։ Այդ օրը նշանաւոր էր ռուսահպատակներիս համար, որովհետև օծվում էր վեհապետը, որ իշխում է միլիոնաւոր հպատակների վրա։ Ժողովուրդը անհամբեր սպասում էր այն վայրկեանին, որ կարողանար իր սէրը դէպի իր ողորմած կայսրը արտայայտելու։

Գիշեր էր, ժամը 12-ն էր գնում և ահա յանուն Սուրմալուի պ. գաւառապետին հեռագրատանից յայտնվեցաւ այն ուրախաւիթ և բերկրալի լուրը, թէ կատարվեցաւ թագադրութիւնը Ռուսաստանի հին թագաւորապատ մայրաքաղաքում, Մոսկվայում։

Պ. գաւառապետ Կոկչայեանցի որոշմամբ հասարակութեան կողմից հանդէսի կարգադրիչներ նշանակվեցան պ. պ. Կարապետ Յովհաննեանցը և Լևոն Տէր-Յարութիւնեանց. այդ միջոցին սկսվեցաւ զանգահարութիւնը, որ երեք օր շարունակ տևում էր։

Միւս օրը, մայիսի 16-ին առաւօտը, ուրախ զուարթ ողջունեց Իգդիրի հասարակութեանը։ Հայոց, ռուսաց եկեղեցիներում և պարսկաց մզկիթում գոհացողական մաղթանքներ կատարվեցան։ Հայոց եկեղեցումՆախապէս ս. պատարագ մատուցվեցաւ, ուր ներկայ էին Իգդիրի հասարակութիւնը և Սուրմալուի գաւառի պատուաւոր անձինք և տեղիս երկսեռ դպրոցների աշակերտները իրենց ուսուցիչներով։ Մաղթանքներից յետոյ ռուս, հայ և պարսիկ ժողովուրդը եկան միասին այն հրապարակը, որ զարդարված էր գունաւոր դրօշակներով և վէնզելով յանուն Նորին Մեծութեանց, այտեղ եկան նաև Իգդիրի երկսեռ դպրոցների աշակերտները և աշակերտուհիները, որոնք զուարճացնում էին ժողովրդեան ռուս ժողովրդական «Боже царя храни» օրհներգութեամբ։ Պատրաստված էր նախաճաշիկ բարձրաստիճան անձինքների և ճաշ ներկայ եղող հասարակութեան և Իգդիրում գտնված զօրքերի համար։ Այսպէս երեք օր շարունակ Իգդիրի հասարակութիւնը իր ծախսով կերակրեց բոլոր զօրքերին և բանտարկեալներին։ Գաւառապետը կարճ և ազդու խօսեց, բացատրեց հանդիսականներին նոյն օրվայ հանդէսի վսեմութիւնը, որով Նորին կայսերական Մեծութիւնները Բարձրեալի ընտրութեամբ ժողովրդեան գլուխ են հրաւիրվում. յետոյ առաջարկեց Նորին կայսերական Մեծութեանց թանգագին կենացը, որի ժամանակ դատարկվեցան շամպանիայի շշեր և որին հետևեցին բազմախուռն ժողովրդի կեցցէները։ Իգդիրի հասարակութիւնը երեք օր շարունակ տօնում էր իր սիրելի կայսրի թագադրութեան տօնը ճաչկերոյթներով և հրախաղութիւններով. ժողովրդին այս հանդէսի ժամանակ ուրախացնում էր ասիական երաժշտական խումբը։

Վերջի գիշերը օսմանեան կառավարութեան Բայազէդի զօրաց հազարապետ Մամադ աղան Իգդիրում գտնվելով, գաւառապետի օգնական պ. Շահխաթունեանցի հետ եկան լուսաւորված հրապարակը, ուր հիւրասիրվեցան ժողովրդի կողմից. պարոն հազարապետը առաջարկեց Նորին կայսերական Մեծութեանց կենացը, և յետոյ Իգդիրի հասարակութեանը, որ այդպէս արժանավայել կերպով տօնում է իր կայսրի թագադրութեան տօնը, Նրա պետութեան ամենահեռաւոր անկիւնում և շնորհակալութիւն յայտնելով հեռացաւ։

Ռ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Յայտնում ենք որ «Մշակի» խմբագրատունը ամառվայ յունիս, յուլիս և օգոստոս երեք ամիսներին բաց է լինում ամեն օր առաւօտվայ 9 ժամից մինչև 1 ժամ կէսօրից յետոյ, բացի կիրակի օրերից։

—

Եղանակը ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ շատ փոփոխական է։ Քանի մի օր սաստիկ քամի էր անում եկած մեծ անձրևներից յետոյ, այնպէս որ եղանակը սաստիկ հով էր դարձել։ Պէտք է կարծել որ քաղաքի շրջականերում կարկուտ եկած կը լինի։

—

Մեզ գրում են ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻՑ որ այս տարի Ախալքալաքի գաւառում յաճախ են կրկնվում սպանութիւնները։ Գաւառի Ջ. գիւղի մօտերքում Նորերումս գտնվեցաւ անյայտ մարդու մերկ դիակ, առանց գլխի։

—

Ստացանք ՍՂՆԱԽԻՑ, Արշակ քահանայ Տէր-Ստեփանեանցից 12 րուբլ և հետևեալ նամակը։ «Թիւրքաց Հայաստանի սովի ժամանակ հ. Ստ. Տէր-Ստեփանեանցից Գօրից ստացել էի մի քանի վրացերէն գրեանք, որ պէտք է ծախվէին յօգուտ սովելոց։ Այն միջոցին ծախվեցաւ այդ գրքերից 20 րուբլ գումարի և մնացել էր դարձեալ 12 ր. ապառիկ, որ ժողովեցի ահա այժմ և ուղարկում եմ խմբագրութեանդ, խնդրելով գործ դնել ինչ նպատակի համար որ արժան դատէք։» Մենք այդ փողը գործ կածենք երկու օրինակ «Մշակ» լրագրի երկու հայ դպրոցներին կէս տարով ուղարկելու։

—

Շնորհակալութեամբ ստացանք ՄՕՍԿՎԱՅԻՑ Յակոբ աւագ քահանայ Սուքէնեանից, Նրա հեղինակութիւնը «Կաթողիկոսի ընտրութիւնը» վերնագրով։ Գրքոյկը բաղկացած է 52 երեսից և տպված է ներկայ 1883 թւին Մօսկվայում, Գէրբէկի տպարանում։ Գինը 25 կոպէկ է։ Մի այլ անգամ կը խօսենք գրքոյկի բովանդակութեան մասին, իսկ առ այժմ կասենք որ տիպը և թուղթը շատ գեղեցիկ են։

—

ԹԻՖԼԻՍԻ քաղաքային վարչութիւնը յայտնում է հետևեալ տակսա Թիֆլիսի առաջին հարկաւորութեան մթերքների վրա, յունիսի 16-ից մինչև 1 յուլիսի։ Թխած հացը կրուպչատկա ալիւրից, ֆունտը արժէ $5^1/_2$ կոպէկ, ցորենի ալիւրից առաջին տեսակի ֆունտը $3^1/_2$ կոպ., երկրորդ 3 կ., նոյն ալիւրից թոնրի մէջ թխած հացի ֆունտը առաջին տեսակի 5 կ., երկրորդ 4 կ., երրորդ $3^1/_2$ կոպէկ։ Կրուպչատկա ալիւրից թխած լաւաշներ, խառն ցորենի ալիւրի հետ, առաջին տեսակի ֆունտը արժէ $5^1/_2$ կ., երկրորդ $4^1/_2$ կ., երրորդ 4 կոպէկ։ Տաւարի մսի ֆունտը առաջին տեսակի արժէ 8 կոպ., երկրորդ 7 կոպ., սուկի 15 կոպ., ոչխարի մսի ֆունտը 9 կոպէկ։

—

«Արձագանք» շաբաթաթերթը անցեալ կիրակի չը հրատարակվեցաւ։ Խմբագրութիւնը առանձին յայտարարութեամբ յայտնել է որ հետևեալ կիրակի, յունիսի 19-ին կը հրատարակվեն շաբաթաթերթի երկու համարները միասին։

—

ԵՐԵՒԱՆԻ պօլիցէյմէյստէր (ոստիկանապետ) հաղորդում է «Кавказъ» լրագրին թէ սուտ է այն լուրը իբր թէ մի թուրք փորձ է փորձել Երևանի քաղաքագլխի պաշտօնակատար Պապաջանովին սպանելու։ Թուրքը և պ. Պապաջանով կռուել են միմեանց հետ փողոցում և միմեանց դէմ քարեր էին արձակում։ Քննութիւնը սկսված է։

—

«Кавказъ» լրագրում տպված է Թիֆլիսի կլասիկական առաջին գիմնազիայի մէջ այս տարի աւարտած աշակերտների ցուցակը, որոնք ստացել են հասունութեան վկայական։ Այդ աւարտածների թիւը 42 է, որոնցից 18 հոգի հայեր են, 14 ռուսներ, 4 վրացիք, 3 թուրքեր, մի հրէայ, մի գերմանացի և մի յոյն։

—

«Երևանի Յայտարարութիւններ» թերթը հաղորդում է որ ամսիս 3-ին, կէս օրից յետոյ, Երևանի բանտից չորս աւազակներ, փորելով գետինը, փախան բանտից։ Նրանցից երեքը շատ շուտով կալանաւորվեցան, իսկ մէկը, որ Բլրոյ անունն է կրում, անյայտացաւ։ Վերջինը ամենքին յայտնի է իր աւազակութեամբ։

—

Լրագիրները հաղորդում են, որ Ս. Պետերբուրգի իգական գիմնազիաներ մտնելու ցանկացող օրիորդներ այն աստիճան բազմաթիւ են, որ հազիւ ցանկացողների կէսը կարող է ընդունվել յիշեալ գիմնազիաների մէջ։

—

Հաւլաբարի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցու Նորընտիր երեցփոխան Աղասի Մէլիք-Աղվալեանը խնդրում է մեզ տպել հետևեալը։ «Ամսիս 18-ին, շաբաթ օրը, Լուսաւորիչ եկեղեցու տօնն է, վասն որոյ խնդրում ենք հասարակութեանը, մանաւանդ Հաւլաբարցոց, որ այդ հանդիսաւոր օրը յարգեն եկեղեցին իրանց այցելութեամբ, և մանաւանդ որ Հաւլաբարի բարեկարգիչ արժ. տէր Յովհաննէս Մարտիրոսեանցը քարոզ կը խօսէ այդ օրը։»

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—«Temps» լրագրին հեռագրում են որ շուտ ժամանակում կը հրատարակվի Թիւրքաց կառավարութեան կողմից մի Ֆիրման, որ վաւերացնում է Օսմանեան պետութեան նահանգներում, մանաւանդ Հայաստանում րէֆօրմների մտցնելը։ Բայց չը նայելով Թիւրքիայի ցանկութեանը բարենորոգումներ իրագործելու, այդ դիտաւորութիւնը արգելքների կը հանդիպի, Թիւրքաց ֆինանսների վատ դրութեան պատճառով։ Թիւրքաց պետական

մեղք կայ, ես կասեմ, որ այստեղի գիւղացիների կողմից մեծ մեղք է բարկանալ երկաթուղիների և մեքենաների վրա. դուք ոչ թէ պէտք է անիծէք այդ բոլոր նորմուծութիւնները, այլ պէտք է չոքէք և գոհութիւն յայտնէք Աստուծուն, հէնց որ ձեր հովիտի միջով ագաղակելով կանցնի առաջին շոգեկառքը։

Կոմսը աւելի և աւելի տաքանում էր և վերջապէս, այնպիսի ոգևորութեամբ սկսեց խօսել, որ Նրա խօսքերը ակամայ մեծ տպաւորութիւն գործեցին Նրա բոլոր խօսակիցների վրա ես. պառաւ ծծմայրը ընկաւ Նրա վզին և համբուրեց Նրա ճակատը, իսկ Մարցէլլայի մեծ աչքերը փայլում էին հրճուանքից. Նրա կամակոր հայրը խաղաղ ժպտում էր և, վերջապէս, ասեց.

—Պարոն, ես կարծում եմ, որ դուք ուղիղ էք ասում։

Մարցէլլան հէնց որ լսեց Նրա խօսքերը, իսկոյն լաց եղաւ և արագութեամբ դուրս վազեց սենեակից։ Բոլորը զարմանալով նայեցին Նրա ետևից։

—Ինչ պատահեցաւ աղջկան,—հարցրեց ծերունին և խորհրդաւոր կերպով գլուխը շարժեց։

Կոմսը վերկացաւ։ Մենք բոլորին բարի գիշեր մաղթեցինք և դուրս եկանք փողոցը. այնպէս մութն էր, որ երեք քայլ հեռաւորութեան վրա չէր կարելի ոչ մի առարկայ զանազանել։

—Մարցէլլա,—կանչեցի ես նախասենեակում։ Պատասխան չը տուեց։

—Մարցէլլա, վաղը ես գնում եմ և կամենում եմ մնաս բարև ասել քեզ։

—Ես իսկոյն կը գամ,—լսվեցաւ Նրա ձայնը այգիից, մի ձայն, որ ընդհատվում էր արտասուքներից։

Կոմսը իր շան հետ առաջ գնաց։

Մարցէլլան մօտեցաւ և լուռ կերպով տուեց ինձ իր ձեռքը։

—Ինչի ես լաց լինում,—ասեցի նրան,—անոր Նա քեզ սիրում է, բաղդաւորացրու Նրան. քո ձեռքումն է լաւ մարդու վիճակը։

—Նա չը պատասխանեց, բայց Նրա ձեռքի սեղմելը ես շատ լաւ հասկացայ։

—

Կոմսը ճանապարհ դրեց ինձ մինչև գաւառական քաղաքը։ Մեր բաժանվելը հեշտ չէր։

—Եթէ ես կարողանայի հանգիստ լինել քո վիճակի վերաբերութեամբ,—ասեցի ես, արդէն փօստային կառքի մէջ նստած միջոցին։

—Անհոգ կաց,—պատասխանեց կոմսը,—Մարցէլլան սիրում է ինձ, նա իմը կը լինի և եթէ մինչև անգամ....

Նա չը վերջացրեց իր խօսքը, բայց, չը գիտեմ ինչ պատճառով, Նրա կամքի միայն զօրեղ արտայայտութիւնը կատարելապէս հանգստացրեց ինձ. ես հաւատացած էի, որ Մարցէլլան այժմ արդէն պատկանում է Նրան, որովհետև ես համոզվեցի, որ, ինչ որ Նա կամենայ, կարող է իր Նպատակին հասնել։

—

Վիեննա հասնելուն պէս, ես իսկոյն և եթ Նամակ գրեցի իմ բարեկամիս, բայց երկու շաբաթից ոչ վաղ Նրանից պատասխան ստացայ։ Նրա Նամակը հետևեալ բովանդակութիւնն ունէր.

«Սիրելի Լեօպօլդ։ Պատմողի դերում սաստիկ մեծ սխալներով քո առաջ չը մեղանչելու համար, ես միանգամից չեմ պատմի քեզ հետաքրքրող անցքերը, բայց աստիճանաբար կը հաղորդեմ քեզ վերջին երկու շաբաթվայ ընթացքում կատարված բոլոր անցքերը։

«Ի զուր կը լինէր ասել քեզ, որ քո գնալուց յետոյ ես ես ամեն օր գնում էի Չէրնօշէնկոի մօտ. աւելի նշանաւորն այն է, որ Չէրնօշէնկօ, այդ գավիցեան գիւղացին,—ես կարծում եմ, որ Նա այդ անուան վրա նոյնքան իրաւունք ունի, որքան և Նապօլէօնը Մեծ անուն կրելու վրա;—այցելեց ինձ և տեղեց իմ մեքենաները։ Այն երեկոյից, որ դու բաժանվեցար Մարցէլլայից, Նա զարմանալի խաղաղ և հնազանդ է դարձել, մինչև անգամ հեզ իմ վերաբերութեամբ։ Ես այնպէս ցոյց տուի, իբր թէ չեմ Նկատում Նրա մէջ կատարված փոփոխութիւնը։ Եւ այդպէս, երեք օր առաջ ճաշից յետոյ... Այո, յիշում ես դու մեր օձերին, այսինքն Չէրնօշէնկօի տանը գտնվող օձերին։ Արևը դեռ ես մայր չէր մտել, և, երբ ես եկայ, Նա լուսաւորում էր խրճթի շէմքը և Նրա առաջ դրված քարերը, և Նրանցից մէկի վրա, տնից մի փոքր հեռու տարածութեան վրա, արեգակի տակ տաքանում էր քո ծանօթ օձերից մէկը։ Դու գիտես, որ ես բոլոր կենդանիների բարեկամ եմ, և այդ պատճառով ես մօտեցայ օձին և կամեցայ ձեռք տալ Նրան. բայց անպիտան կենդանին ոլորվելով բարձրացաւ և ձեռքս կծեց և սաստ հանդիստ կերպով սողաց դէպի այգին։ Այդ րօպէին Մարցէլլան խրճթից դուրս եկաւ և մօտեցաւ ինձ։—Ես կամենում էի փայփայել ձեր օձին,—ժպտելով ասեցի ես Նրան,—իսկ չարը կծեց ինձ։—Կծեց... ո՞ր օձը,—հարցրեց աղջիկը։—Նա, որ սողում է այգիում։—Մարցէլլան Նայեց Նրա վրա, աղաղակեց, իսկոյն և եթ բռնեց իմ ձեռքը, սեղմեց Նրան իր շրթունքներին և սկսեց դուրս ծծել արիւնը փոքրիկ վէրքից։—Ի՞նչ ես անում,—զարմացած հարցրի ես Նրան։ Նա միայն գլխով արեց, բայց ես հասկացայ բանի էութիւնը։

—Այդ օձը երևի թունաւոր է,—բացականչեցի ես,—և դու թոյնը ծծում ես իմ վէրքից,—և իսկոյն և եթ կամենում էի ձեռքս յետ քաշել, բայց Նա այնպէս ամուր բռնեց, որ ես չը կարողացայ յաղթել Նրան. մի-տեսակ յուսահատութիւն տիրեց խեղճ աղջկայ վրա։ Վերջապէս, Նա վերջացրեց իր գործը, թողեց ձեռքս և արիւնը թքեց իր բերանից։—Չէ՞ որ այդ կարող է սպանել քեզ,—ասեցի ես, զգացված Նրա հաւատարմութեամբ։—Ո՛հ, երանի թէ ես միայն կարողանայի մեռնել ձեզ համար,—յանկարծ արտասանեց Նա այնպիսի բուռն սիրով, որ մինչև անգամ վախեցրեց ինձ, և լաց եղաւ։—Դու պէտք է ինձ համար ապրես,—աղաղակեցի ես այն ժամանակ—դու սիրում ես ինձ և պատկանում ես ինձ։

«Իսկ Նա... Նա ծնկաչոք ընկաւ առաջս և այնպէս աղաղակեց, որպէս միայն կարող է աղաղակել արարածը, որ յուսահատութեամբ դիմում է դէպի իր արարիչը։—Ես ձեզ այնպէս եմ սիրում, որ առանց ձեզ չեմ կարող ապրել, բայց ես ձեր կին լինելու արժանի չեմ, թող ես ձեր աղախինը լինեմ։—Երջանկութիւնից և զօրովից չէի կարողանում խօսել։—Ինչ ուզում էք արէք ինձ հետ,—շարունակեց Նա արդէն մի փոքր անձի հանգիստ,—ես համաձայն եմ թողնել հօրս, ազգականներիս, իմ տունը և հայրենիքը, եթէ այդ ինձ կը հրամայէք, ես պատրաստ եմ ամեն բան թողնել, միայն որ կարողանամ հետևել ձեզ, իմ պարոն, իմ թանգագին պարոն։—Դու իմն ես,—ասեցի ես,—և միայն այն ժամանակ կը հետևես ինձ, երբ իմ կինս կը դառնաս։—Բայց այդ անկարելի է,—թոթովում էր Նա,—այդ ինչպէս կարող է լինել։—Ես բարձրացրի Նրան, բայց Նա շարունակում էր լալ իմ կրծքի վրա, մինչև որ ես բռնեցի Նրա գլուխը և սրտանց չը համբուրեցի Նրան. այն ժամանակ ձեռքերը փաթաթվեցին վզիս սիրոյ ամբողջ ուժգնութեամբ, և Նրա համբոյրը հանգաւ իմ շրթունքների վրա... Ո՞վ կարող կերպով կարող նկարագրել այդ վայրկեանը, բայց յուսով եմ, որ դու կը հասկանաս ինձ, թէպէտ և իմ խօսքերը չեն կարող բոլորը արտայայտել։

«—Բայց չէ՞ որ այդ անկարելի է,—նորից կրկնեց խեղճ աղջիկը,—մի՞թէ կարելի է, որ դուք ինձ սիրէք։—Անկարելի է քեզ չը սիրել,—պատասխանեցի ես Նրան, դու բարի և ազնիւ ես, այս ցաւագար աշխարհում ես որտեղ կարող եմ գտնել մէկ այնպիսի սիրտ, որ արժանի լինի բարախել մի լաւ մարդու սրտի մօտ, եթէ ես բռնեմ քո սիրտը։—Աստուած իմ, ինձ թվում

մարդիկ յայտնում են արդէն որ շատ դժուար կը լինի Օսմանեան կառավարութեան համար իրագործել րէֆորմները, որոնք պահանջվում են Բերլինի դաշնագրի 61-որդ յօդուածի զօրութեամբ, եթէ օտար պետութիւնները զրկեն նրան նիւթական միջոցներից, շարունակելով արգելք լինել Թիւրքիայի ֆինանսական այլ և այլ խնդիրների շուտ վճռելուն, ինչպէս պատէնտների մասին օրէնքը, տարիֆների փոփոխելը, պետութիւնների հրապարակական պարտքի մէջ մասնակցելը և այլն, մի խօսքով այն բոլոր խնդիրների, որոնց վճռելը նպաստաւոր պէտք է լինի Թիւրքիայի նիւթական շահերին:

—Արևելեան Ռումէլիայի գեներալ-նահանգապետ, Ալէքօ-փաշան, սպառնում է հրաժարական տալ իր պաշտօնից, եթէ Բ. Դուռը չը համաձայնվի նրան արձակուրդ տալ Եւրօպայում ճանապարհորդելու համար: Բ. Դուռը դեռ վճռողական պատասխան չէ տուել Ալէքօ-փաշային:

—Փարիզից գրում են «Русскій Курьеръ» լրագրին որ Տուրգենևեվի առողջութիւնը կրկին վատացաւ այդ վերջին օրերս: Ռուս երևելի հեղինակը այժմ Բուժիվալումն է ապրում: Նա իր ծանր դրութեան մէջ ստիպված է անդադար մորֆիում գործածել, իսկ այդ դեղի գործածութիւնը կատարելապէս սպառում է հիւանդի ույժերը:

—Լրագիրները հաղորդում են որ լեհացի Կրաշեվսկի երևելի բանաստեղծի Բերլինի մէջ կալանաւորելը շատ վատ տպաւորութիւն գործեց գերմանական ազատամիտ կուսակցութեան վրա: Նրա մեղաւորութիւնը ոչինչով ապացուցված չէ: Նրան մեղադրում են, իբր թէ նա լրտեսի պէս ուսումնասիրում էր գերմանական ամրութիւնները, ոմանք ասում են Աւստրիայի, իսկ ոմանք Ֆրանսիայի յանձնարարութեամբ: Կարծում են որ Կրաշեվսկու կալանաւորութիւնը մի օտար մատնութեան հետևանք է: Կրաշեվսկի այնքան ապահոված, նոյն իսկ ունեւոր մարդ է, որ պէտք չունի որ և է պետութեան վարձված լրտես լինել:

—Լեհացի երևելի բանաստեղծ Կրաշեվսկու կալանաւորութեան մասին գերմանական լրագիրներում հետևեալն են գրում: Բերլինում այս օրերս կալանաւորվեցաւ Յովսէփ Կրաշեվսկի, հռչակաւոր լեհացի բանաստեղծը, որ վաղուց է արդէն Դրէզդենումն էր ապրում: Նրա կալանաւորութիւնը խոր տպաւորութիւն կը գործէ ոչ թէ միայն Գերմանիայում, այլ և ամբողջ Եւրօպայում: Դրէզդէնի ընդհանուր պրօկուրօրը Բերլին ուղևորվեց, իսկ այդ ժամանակ Դրէզդէնում կատարվեցան դարձեալ երեք կալանաւորութիւններ, որոնք կապ ունեն Կրաշեվսկու ձերբակալութեան հետ: Կրաշեվսկու բնակարանի մէջ կատարվեցաւ խուզարկութիւն: Կարծում են որ լեհացի բանաստեղծը գերմանական ամրութիւնների պլաններ էր նկարում, թէև անկարող են դեռ ևս բացատրել ինչ նպատակով: Կրաշեվսկի ծնվեցաւ Վարշավայում 1812 թւին, իսկ 1863 թւից նա Դրէզդենում է ապրում, որպէս աքսորական Ռուսաստանից: Այդ հանգամանքը կարծել տուեց նրա կալանաւորման րօպէին որ նա խառն կը լինի մի որ և է դաւադրութեան մէջ Ռուսաստանի դէմ, բայց ասում են որ խուզարկութեան ժամանակ նրա մօտ գտնվեցան միմիայն գերմանական ամրոցների պլանների նկարները և զինուորական տեղեկութիւնները: Նպատակը անբացատրելի է:

—Ինչպէս հաղորդում են Լօնդօնից, յունիսի 13-ին ներկայացաւ Լօնդօնում լորդ Դիւֆըրինին Լօնդօնում բնակվող հայերից բաղկացած մի պատգամաւորութիւն, որի գլխաւորը, ս. Յակոբեան շնորհակալութեան մի ադրէս ներկայացրեց նրան հայոց գործերի մասին նրա անխոնջ միջնորդութեան համար: Մի և նոյն ժամանակ այդ ադրէսի մէջ յոյս էր յառնված, որ անգլիական դեսպանի ջանքերը տալ հայ ժողովրդին նիւթական և անձնական ապահովութիւն, վերջապէս յաջողութեամբ կը պսակվեն: Հայերը համոզված են, որ այդ նպատակը կարող էր իրագործվել Երզրումի մէջ մի այնպիսի նահանգապետ նշանակելով, որը անմիջապէս Բ. Դռնից անկախ դրութիւն կունենար: Պատասխանելով իրան ներկայացրած ադրէսին, լորդ Դիւֆէրին նկատեց, որ ունենալով դիպլօմատիական պատասխանատու պաշտօն, ինքն պարտաւոր է չափից դուրս զգուշութիւն պահպանել իր յայտնութիւնների մէջ, և այդ պատճառով սահմանափակվում է հաւատացնելով, որ այդ դէպքում հետևում էր իր կառավարութեան տուած հրահանգներին: Այդ հրահանգների հիման վրա, ինքն ապագայ ժամանակում ևս նոյնպէս պարտաւոր է ամեն կերպ աշխատել բարւոքելու այն հայերի դրութիւնը, որոնք Նորին մեծութեան սուլթանի հպատակ են, և ապահովել նրանց համար վերանորոգութիւնների իրագործելը, որոնք անհրաժեշտ են երկրի բարօրութեան և բարեկեցութեան համար: «Այն տեսակցութեան ժամանակ, որ ես պատիւ ունեցայ ունենալ սուլթանի հետ», շարունակեց լորդ Դիւֆէրին, «ես աշխատում էի համոզել Նորին մեծութեանը, որ ցանկալի են այդ վերանորոգութիւնները իր սեփական կառավարչական շահերի տեսակէտից: Ես մատնացոյց արի այն հանգամանքի վրա, որ նրա հպատակների թւում չը կայ ոչ մի ցեղ կամ ժողովուրդ, որոնց հաւատարմութեան վրա նա կարողանար աւելի յուսալ, քան հայերի հաւատարիմ հպատակութեան զգացմունքների վրա, որոնք անփոփոխ են մնացել հինգ հարիւր ամբողջ դարերի ընթացքում: Այժմեան պայմաններում, հէնց իրանց հայերի համար օգտակար չէր լինի Թիւրքիայի հետ նրանց միացնող դարևոր կապը կտրել: Ես ասեցի սուլթանին, որ հայերը այժմ ևս ցանկանում են միայն այնպիսի «modus vivendi», ստեղծել, որի ժամանակ նրանք կարող լինէին ազատվել Թիւրքաց իշխանութիւնների կողմից եղած բոլոր անարդարութիւններից և ճնշումներից: Ես սուլթանից խնդրեցի Հայաստան ուղարկել նրա վստահութեանը արժանի մի կօմիսար, որը տեղի վրա կարող կը լինէր ծանօթանալ գործերի իսկական դրութեան հետ և կունենար պէտք եղած լիազօրութիւնները անհոգ պաշտօնական անձանց տեղ աւելի ազնիւ և եռանդոտ պաշտօնեաներ նշանակելու համար: Նորին մեծութիւն սուլթանը բարեհաճեց յօժարութեամբ ընդունել իմ խորհուրդները: Ինչպէս լրագիրներից երևում է, Բարձրագոյն Դուռը այժմ վերջապէս, բոլորովին ծանր կերպով զբաղված է հայոց խնդրով: Այնու ամենայնիւ, ես ինքս անձամբ չունեմ անչափ մեծ յոյսեր այդ գործունէութեան հետևանքների վերաբերութեամբ և համոզված եմ, որ համբերութիւնը այժմ ևս անհրաժեշտ առաքինութիւնը կը լինի հայերի համար: Ես նախազգուշացնում էի, այնու ամենայնիւ, սուլթանին խիստ ի չար չը գործ դնել այդ համբերութիւնը, յիշեցնելով նրան, որ ամենամեծ չափն ևս կարող է, վերջապէս, լցվել: Ես ասում էի նրան, որ Թիւրքաց հայերը լաւ ծանօթ են Օսմանեան կայսրութեան սահմանից այն կողմը գտնվող իրանց ազգակիցների դրութեան հետ: Համեմատութիւնները, որ անպատճառ կանվեն այդ ժամանակ, կարող են, վերջապէս, Բ. Դրան համար բոլորովին չը ցանկացած հետևանքներն ունենալ: Առհասարակ, ես սուլթանին խնդրեցի ամենալուրջ ուշադրութիւն դարձնել Հայաստանի մէջ գործերի դրութեան վրա. մի և նոյն ժամանակ, ես ամեն կերպ աշխատում էի խուսափել այն բոլորից, ինչ որ կարող էր գրգռել սուլթանին իր հպատակ հայերի դէմ կամ թէ առիթ տալ ենթադրելու, իբր թէ հայերը պահանջում են մէկ այնպիսի բան, որ համապատասխան չէ Օսմանեան կայսրութեան միութեանը, զօրութեանը և յառաջադիմութեանը:» Լօնդօնի «Temps» լրագիրը այդ առիթով նկատում է. «Բարձրագոյն Դրան մօտ անգլիական դեսպանի կողմից արած դրա նման յայտարարութիւնները ժամանակի շատ բնորոշ նշան են և, պէտք է ենթադրել, չեն յապաղի պէտք եղած տպաւորութիւնը գործել Թիւրքաց կառավարչական շրջաններում: Այդ յայտարարութիւնների հրապարակական լինելը անկասկած աւելի ևս ծանրակշիռ նշանակութիւն կը տայ նրանց: Այնու ամենայնիւ, լորդ Դիւֆէրին այնքան որոշ յայտնեց իր միտքը որ սուլթանը իրաւունք չէր ունենայ դանգատվելու Վիկտօրիա թագուհու կողմից իր մօտ նշանակված ներկայացուցչի անկեղծութեան պակասութեան վրա:»

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 14 յունիսի: Սվիրսկի նոր Ջրանցքի բացմանը ներկայ գտնվելու համար այսօր մի պատգամաւորութիւն ուղևորվեցաւ Ս. Պետերբուրգի քօրպային մասնաժողովի կողմից:

ԼՕՆԴՕՆ, 14 յունիսի: Դամիետի առողջապահական մասնաժողովը այնտեղի տարափոխիկ հիւանդութիւնը խօլերա յայտնեց: Հիւանդութեան դէպքերը շատանում են:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 15 յունիսի: Լրագրական լուրերը Լամանսկու ճանապարհորդութեան մասին Վօլգայի մօտ եղած քաղաքները նրա սկսած ֆինանսական գործի տեղեկութիւնները լրացնելու նպատակով, ճիշդ չեն:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 15 յունիսի: Հրատարակված է կառավարչական հաղորդութիւն ռուսաց և պապական կառավարութիւնների մէջ կայացած համաձայնութեան մասին Ռուսաստանի մէջ եղած կաթօլիկ եկեղեցիների մի քանի հարցերի վերաբերութեամբ: Այդ հաղորդութեան մէջ նկարագրված է բանակցութիւնների ընթացքը, որոնք համաձայնութիւն կայացրին թեմական կազմակերպութեան և հոգևոր ուսումնարանների վերաբերութեամբ: Լեհաստանի ազատ թեմերի մէջ առաջնորդներ են նշանակված և բացի այդ պայմանաւորված է, որ պապը մի շրջաբերական կը հրատարակի

թէ կը մեռնեմ սիրուց,—ասեց նա չնչասպառ:—Ոչ, չես մեռնի,—պատասխանեցի ես: Ես ամուր գրկումս բռնած ունէի նրան, նա իր երեսը թագցրեց կրծքիս վրա:—Ո՛հ, դուք չը գիտէք, թէ որքան սիրում եմ ձեզ:—Ոչ, գիտեմ,—ասեցի ես,—ես այդ վաղուց գիտեմ, միայն դու ինքդ չէիր կամենում գիտենալ այդ:—Ես այդ զգում էի,—պատասխանեց նա, դեռ էլի չը բարձրացնելով իր աչքերը,—մեր առաջին հանդիպումից, բայց ես չէի հասկանում այն, ինչ որ զգում էի. երբեմն ես ատելութիւն էի զգում դէպի ձեզ, երբեմն ես անհաշիւ բարկութիւն. մէկ ուրիշ անգամ մի տեսակ ծանրութիւն կամ սաստիկ տխրութիւն ճնշում էր կուրծքս, որպէս այն երեկոյ, երբ դուք խօսում էիք հօրս հետ. սիրտս ճմլվում էր, քիչ էր մնում չուռ էր գալի, և ես ուզում էի աղաղակել. դուք իրաւացի էք: Ես այնպէս կամենում էի օգնել ձեզ երկաթագծեր անցկացնելում, մեքենաներ դարսելում, և յանկարծ ես հասկացայ, որ սիրում եմ ձեզ, որ ապրել չեմ կարող առանց ձեզ. ահա թէ ինչի համար ես լաց եղայ և սենեակից վազեցի դաշտը:

«Դու պէտք է այստեղ լինէիր, երբ ես հաղորդեցի այդ լուրը ծերերին: Պապը քիթը սրբում էր իր շապկի թևքով, և պայծառ արտասուքներ ընկնում էին նրա մօրուքի վրա. իսկ Գաննան անդադար բացականչում էր. «Աստուած իմ, Աստուած իմ, ես ևս արժանացայ մի այդպիսի ուրախութեան:»

«Կիրակի առաջին ծանուցումն կը լինի Ցօլոբաղի փայտեայ եկեղեցում, իսկ երեք շաբաթից յետոյ էլ պսակն է նշանակված: Քո հաւատարիմ բարեկամ Ալէքսանդր:»

—

«Լէմնօէ, 12 նոյեմբ. 1857 թ.

«Թանգագին Լէօպօլդ!

«Ես համոզված եմ, որ իմ պսակվելու լուրը ամենաախորժելի պարգևից աւելի կուրախացնի քեզ: Մարցէլլան իմ կինը դարձաւ—և որպիսի կին: Ես չեմ կարող պատմել քեզ, թէ որպէս գեղեցիկ և սրտաշարժ էր նա թագի տակ: Նրանից յետոյ, երբ քահանան օրհնեց մեզ, Մարցէլլան երեսը դարձրեց դէպի ժողովուրդը, որով լցված էր եկեղեցին, և արտասուքները աչքերին ասեց. դուք բոլորդ ևս օրհնեցէք ինձ:—Եւ բոլոր ներկայ եղողները օրհնեցին նրան:

«Ների՛ր, եթէ ես սրանով կը վերջացնեմ նամակս. ես այնքան երջանիկ եմ, որ շատ չեմ կարող գրել: Քո Ալէքսանդր:»

Նամակի տակը յաւելուած կար դժուար որոշվող տառերով, որոնք, որպէս խուրձեր, պառկած էին միմեանց վրա, «Ի սրտէ բարևում եմ ձեզ: Մարցէլլա:»

—

«Լեմնօէ, 21 ապրիլի 1858 թ.

«Սիրելի բարեկամ!

«Դու իրաւացի ես, լաւ նշան համարելով իմ սակաւ նամակները: Որքան աւելի կատարեալ է մեր երջանկութիւնը, այնքան աւելի պակաս ենք խօսում նրա մասին. երբ ճշմարիտ սիրում ես, այն ժամանակ թուղթը այնքան համեստ չէ երևում մեզ, որ կարելի լինի հաւատ ընծայել նրան այն բոլորը, ինչ որ զգում ես: Քեզ հետ մինչև անգամ ես չեմ կարող խօսել իմ զգացմունքների մասին. մի խօսքով ես կը կամենայի բռնել ձեռքդ և մի հնարքով մութը ընկնելու ժամանակ պարտիզի միջով անցկացնել քեզ մինչև խիտ թուփերը, որոնք բուսնում են տերրասի մօտ, ուր անտեսանելի դու կարող լինէիր վկայ լինել իմ երջանկութեանը: Նախ դու կը տեսնէիր Մարցէլլային ուսի վրա գցած իր սպիտակ վարշամակը. նրա շքեղ մազերը, որոնք բնութիւնից հիւսվում են առաջից, բաժանված են սպիտակ գծով, իսկ ետևից խիտ հիւսերը իջնում են գլխից, որ տալիս է նրան մի և նոյն ժամանակ խիստ և իդէալական բնաւորութիւն: Նա արդէն պատրաստել է ճաշի սեղանը և սպասում է ինձ. ես գընում եմ—յանկարծ նա մի քանի աստիճաններից ցած է թռչում և փաթաթվում է վզիս: Ես գրկում եմ նրան, և մենք ման ենք գալիս, առաջ ու յետ, մինչև որ ծեր Գէնդրիկը ինքնաեռ կը բերի: Մենք խօսում ենք մեր տան մասին, տնտեսութեան, տեղական շահերի, հայրենիքի մասին, և այդ բոլորը նոյնպիսի ոգևորութեամբ, որպիսի ոգևորութեամբ որ մեր աշխարհավար տիկինները խօսում են տեղական խայտառակ անցքի մասին,—ազնիւ հասարակութիւնը չէ՞ որ ուրիշ բանով չէ հետաքրքրվում,—դերասանների կամ թատրօնի մասին, և մենք շարունակում ենք խօսել մեր մէջ մինչև նախաճաշիկի վերջը: Եւ ապա... ոչ, չը նայելով իմ սաստիկ ցանկութեանը, ես չեմ կարող նկարագրել քեզ այն, որի համար ոչ մի լեզուի մէջ չը կան բառեր, որովհետև լեզուները ստեղծված են մարդկութեան մանկական պէրիօդում, երբ իրանք մարդիկ գտնվում էին սկզբնական անփորձ և թշուառ դրութեան մէջ. այդ պատճառով լեզուն երբէք չի աճի մինչև արեգակնային երջանկութեան կատարեալ ցոլացումն:

«Այն ժամանակից, որ այս փայլէշահասակ, ազնիւ և լուսափայլ կինը ման է գալիս մռայլ դահլիճների և պարտէզի աւելի ևս մութը ծառուղիների մէջ, իսկ նրա խորին, գեղեցիկ ձայնը բարձր լսվում է ամեն տեղ, այնպէս եմ երևակայում, որ իբր թէ մոխրագոյն ամրոցը առաջ կախարդված էր և այժմ յանկարծ ազատվեցաւ դրան շղթայակապ անող վհուկներից: Մինչև այժմ ամրոցը ինձ մռայլ և թղոտ էր երևում, իսկ այժմ նրա իւրաքանչիւր քարը փայլում է, և նրա տանիքը կարծես ոսկեպատ դարձաւ: Բաղերը ամբողջ տան երեսը, պարտէզի կողմից, ծածկելով խիտ շառաւիղներով, քիչ էր մնում չորանար, իսկ այժմ կենդանացաւ և արձակեց անթիւ թարմ և զօրեղ ճիւղեր, մրտենու թուփը բուսաւ այնտեղ, որտեղ նրան ոչ ոք չէր ցանել. ոչ մի ժամանակ ծաղիկները և ծառերը այնպէս շքեղ չեն ծաղկել, որպէս այժմ: Այգիում աղաւնիներ ևս լոյս ընկան. տերրասից մենք լսում ենք, թէ որպէս նրանք մնչում են. իսկ ծիծեռնակները, որոնք առաջ խուսափում էին մռայլ մոխրագոյն պատերից, այժմ սկսեցին իրանց բները շինել ամեն տեսակ խորշերում, մինչև անգամ մեր ննջարանի պատուհանում, հէնց փեղկակի վրա, որը, հասկանալի է, այժմ չէ փակվում: Ամրարում իր համար բուն է դրել արագիլը. ահա նա մօտ թռաւ և աներկիւղ տալիս է իր ձայնը... Մարցէլլան ժպտում է և կարմրում է,—ախորժելի յոյս բնակվում է նրա կրծքում, ամենաքաղցր յոյսը ջահել ամուսնութեան մէջ. բայց այդ յոյսի, այդ բաղդի հետ խառնվում է մի փոքրիկ անհանգստութիւն, բայց միայն ամենաթեթև, որովհետև Մարցէլլան պաճուճապատանք չէ, որը թիկնաթոռի վրա նստելու միայն պէտքական է, այլ կին է, որի կոչումն է երեխաներ աշխարհ բերելը:

«Հէնց այդպիսի կին էր հարկաւոր, որ ցրվէր հին ասպետական ամրոցի կախարդներին: Արդեօք Մարցէլլան ևս կախարդված չէր: Յաճախ ես նրան երևակայում եմ գեղեցիկ և խեղացի արքայադն աղջիկ, որը երեսուն տարի շարունակ քնել է, որը իր զարթնելու վայրկեանին զարմացած ամեն կողմն է նայում, և ապա սակաւ առ սակաւ ճանաչում է իրան շրջապատող ամբողջ աշխարհը. այդ մաքուր, գեղեցիկ հոգու խաւարից դէպի լոյս, դէպի գիտութիւն անցկենալն է ամենազարմանալի, սրտաշարժ և վսեմ տեսարան, որպիսին միայն կարող ես քեզ երևակայել: Նա նմանում է ջահել արծուին, որը փորձում էր բարձրանալ դէպի արեգակը և որը առանց յաջողութիւն ունենալու կաշխատէր այդ բանի մասին, եթէ նա աչքեր չունենար, որոնք ընդունակ լինէին տանել այդ մոլորակի լոյսը: «Բարեկամաբար գրկում եմ քեզ»: «Քո Ալէքսանդր:»

(Կը շարունակվի)

կէլեցկի թեմի հաստատման մասին, որ կապ-ւած էր կրակօվի օտար թեմի հետ և կը յանձնի հետևեալ ոչնչացրած թեմերը Մինսկի՝ Մօգիլեօվի արքեպիսկոպոսին, Կամենեցկի՝ Լուցկօ—Ժիտօմիրսկի արքեպիսկոպոսին և Պօդօլսկի՝ Լուբլինի արքեպիսկոպոսին: Կառավարութիւնը բարձրագոյն հսկողութիւն կունենայ հոգևոր ուսումնարանների վրա: Մեծ նշանակութիւն ունի այն, որ պապական կառավարութիւնը ճանաչում է ռուսաց կառավարութեան իրաւունքը հսկել այդ ուսումնարանների մէջ ռուսաց լեզուի, գրականութեան և պատմութեան դասատուութեան վրա: Բանակցութիւնների աջող վախճանին նպաստեց պապի խաղաղասիրութիւնը: Համաձայնութիւնը հիմնված է ռուսաց .քաղաքականութեան սկզբունքի վրա կաթօլիկական հարցի մասին, որի համեմատ հոգևոր իշխանութեանը կատարեալ ազատութիւն է տրվում կրօնի և խղճի գործերի մէջ, բայց թոյլ չէ տրվում նրա միջամտութիւնը աշխարհական իշխանութեան գործերին: Կոմս Լօրիս-Մելիքօվ_արձակուրդ ստացաւ Ռուսաստան և արտասահման գընալու համար մինչև առողջանալը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 15 յունիսի: Երէկ Թագաւոր կայսրը և Թագուհին բարեհաճեցին գնալ Պավլօվսկ, որտեղ ճաշեցին Մեծ իշխան Կօնստանտին Նիկօլաեվիչի մօտ: Երկաթուղու կայարանի վրա Ցարսկօ-Սելսկի երկաթուղու վարչութեան նախագահ Պօլեակօվ ներկայացրեց Նոցա Մեծութիւններին աղ և հաց, իսկ Թագուհուն փունջ: Այնտեղից Նոցա Մեծութիւնները վերադարձան ճանապարհորդական սովորական գնացքով:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 16 յունիսի: Յունիսի 14-ին երեկոյեան Թագաւոր կայսրը կայսերական ընտանիքի միւս Անդամների ուղեկցութեամբ ուղևորվեցաւ Պետերգօֆից Սիստկի ջրանցքի բացմանը ներկայ գտնվելու համար, որ փորեցին անցեալ տարի Սվիրի և Լադօգայի մէջ: Թագաւորի ուղևորութեան ժամանակ Լադօգա, Նեվա գետի երկու ափերն էլ Սմօլնի վանքից սկսած բոլոր գործարանների տարածութեամբ ծածկված էին ժողովուրդով: Բարձր և միաձայն ուրան հեռուից դիմաւորում էր և ուղեկցում էր Թագաւորական ընտանիքին: Պետական կալքերի մինիստրը ուղևորվում է արտասահման: Մինիստրութեան ժամանակաւոր կառավարութիւնը յանձնված է մինիստրի օգնական վիշնեակօվին: Ռուսաց հիւպատոսը Մեժելի և Տիլգիտի մէջ հաղորդում է, որ փայտի գարնանային առևտուրը սպասածից աւելի լաւ է:

ԿԻԵՎ, 16 յունիսի: Նաւագնացութիւնը Դնեպր գետի վրա անցեալ տարվանից լաւ է: Ջրի պակասութիւնը աւելի չափաւոր է:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 16 յունիսի: Յունիսի 15-ին Դամիետի մէջ խօլերայից մեռան 37 մարդիկ: Խօլերա յայտնվեցաւ նոյնպէս Պորտ-Սայիդի և Մանսուրի մէջ:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 16 յունիսի: Եգիպտոսից բերվող բոլոր ապրանքները և ուրիշ առարկաները կարանտինի են ենթարկվում Միջերկրական ծովի մէջ: Բոլոր նաւերը պէտք է այցելեն Զմիւռնիա կամ Բէյրութ: Կարմիր ծովի նաւահանգիստների մէջ առանձին կարանտին կայ:

ԿՐՕՆՇՏԱՏ, 16 յունիսի: „Լավա“ նաւի կործանման մասին լուրերը անհիմն են:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 16 յունիսի: Վերջին օրերում խօլերայից մեռան 113 մարդ: Սուէզի ջրանցքից անցնող նաւերին արգելված է յարաբերութիւն ունենալ ծովեզրեայ կայարանների հետ:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

յայտնում է հասարակութեան գիտութեանը, որ վարչութիւնը, այն հրդեհից յետոյ, որ պատահել է իր նախկին բնակարանում, Աղաբաբօվի տանը, Սօլօլակեան փողոցում, տեղափոխվեց ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ, Դվօրցօվի փողոցի վրա և գտնվում է այժմ Գալլէրէում № 146.

2—3

ՄԻՐԻՄԱՆՕՎԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ մէջ ՊՐՕԳԻՄՆԱԶԻԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍՈՎ, որ արդէն ունի երեք պատրաստական և մէկ առաջին պրօգիմնազիական դասատուններ սեպտեմբերի 1-ից կը բացվի II ՊՐՕԳԻՄՆԱԶԻԱԿԱՆ ԴԱՍԱՏՈՒՆ: Աշակերտների ընդունելութիւնը և հարցաքննութիւնը կը սկսվեն օգոստոսի 25-ին, իսկ ուսումը սեպտեմբերի 1-ից:

1—1

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՄԱՆԻ
ԲԱԹՈՒՄ, ՏՈՒՆ ԹԱՅԻՐՕՎԻ

Մեծ քանակութեամբ ապրանքների պահեստ ի վաճառատուն, ուր գտնվում են մեծ քանակութեամբ ամեն տեսակ կօշիկներ-տնամաններ, գուլպա-չուլքեր, հովանոցներ-գոնտիկներ, հագուստներ տղամարդի և կանանց, ալլուխներ-բաղդադիք, կովկասի ձաշակով շալիկներ, ժամացոյցեր, ոսկէ և արծաթէ: Ամեն տեսակ սպիտակեղէններ (չուչեզէն), որպէս են սաւաններ, վարեր և այլն: Նոյնպէս և դանակներ, պատառաքաղներ, գդալներ Ֆրաժի ֆաբրիկից և հասարակ տեսակներից, կոճակներ, .քաթանեղէն, դըխարկներ և այլն և այլն ամեն ապրանքից գտնվում են մեծ քանակութեամբ շատ տեսակներով: Ծախվում են ֆաբրիկի գնով և առանց աւելցուկի (безъ-запроса): Ընդունում է պատուէրներ օտար.քաղաքներից ամեն տեսակ ապրանքների:

Հասցէն БАТУМЪ, Мани, д. Таирова.

ՄԱՆԻ

Մ. Ն. ՏԷՐ-ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ ՊԱՀԵՍՏ

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՄԱՆՐԱԾԱԽ

ԱՐՄԵԱՆՍԿԻ ԲԱԶԱՐ, ԿԱՏՕԼԻՔԵՍԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑԻ ԱՆԿԻՒՆ, ՏՈՒՆ № 13

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԿԱՐԱՍԻՔ, զանազան աթոռներ 35 րուբլուց դիւժինը, բազկաթոռներ 6 ր., դիվաններ 12—25 ր., կաչելի, մանկական աթոռներ և այլն: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ, ճանապարհի մահճակալներ, պահարաններ, ծալվող սամօվարներ: Ջեմօդաններ 2 ր. 75 կ.—26 ր., սակվոյաժ ձեռքի և ուսից կախելու, ճանապարհի սումկաներ, ՃԱՆԱՊԱՐՀԻ ԱՐԿՂԵՐ 5 ր. 50 կ.—30 ր.:

Սամօվարներ, խոհանոցի պղնձէ ամաններ, կօֆէյնիկ, թէյամաններ, ութոներ և աղալու գործիք, գերմանական էմալով ամաններ, ԵՐԵՍ ԼՈՒԱՆԱԼՈՒ ՄԱՐՄԱՐԻՕՆԻ ամաններ 40 ր., երես լուանալու պղնձէ և ժեստի ամաններ:

ՊԱՏԻ ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ 9 ր., տուալէտի հայելիներ 2 ր. 40 կ.—13 ր., զանազան մետալների ամանակալներ 1 ր.—15 ր., սեղանի գդալներ 4 ր. 50 կ. և թանգ, թէյի գդալներ Ֆրաժէի, մելխիօրի, լեհական և բրիտանական արծաթից աւելի էժան, քան թէ ուրիշ տեղ, դանակներ, պատառաքաղեր 2 ր.—26 ր.:

ՎԱՐՇԱՎԱՅԻ ԿՕՇԻԿՆԵՐ կանանց և մարդկերանց, հովանոցներ կանանց և մարդկերանց, ռուսական և անգլիական պողպատէ և երկաթէ դանակներ, յայտնի գործարաններից, 10,000 հատ անգլիական և գերմանական կողպէքներ 10 կ. և աւելի:

ՌԷՎՕԼՎԵՐՆԵՐ զանազան տեսակի 3 ր. 50 կ.—35 ր., պատրօններ ռէվօլվերների համար, հրացան 6 ր. և աւելի, զանազան վեշալկաներ, կշեռքներ: Անգլիական և ամերիկական կլէօնկա 50 կ.—2 ր. արշինը:

Մշտապէս ունեմ 10,000 ֆ. ԹԷՅ Պօպօվ եղբայրների, կաֆէ ՄԻԽԵԼՍՕՆԻ, թէյի համար խմորեղէն Էյնեմի, ՌԷՅՆԳԱՐԴԻ սիգարներ, հոտաւէտ ջուր (Օդըկօլօն) ծխող փոշիք, պուդրա, գլիցերինի սապօն և այլն, աւելի էժան քան թէ ուրիշ տեղ:

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ գալանտերէյի զանազան ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ, ծխախոտի արկղ, դրամարկղ, քսակներ, սանդրներ, շապիկներ, լայկի ձեռնոցներ կանանց, զինուորական զամշի ձեռնոցներ, զարուս, թելեր, բրօնզի և մարմարիօնի թանաքամաններ, մոխրամաններ, գրիչներ, մատիտներ, գրչակոթեր, սուրգուչ, փոստի թուղթ, ծրարներ և այլն:

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ խցաններ (պրօբկա) հանքային ջրերի, գարեջրի, գինու և գեղատան ապրանքների համար, նոյնպէս և ուրիշ առարկաներ:

Վերև յիշված բոլոր առարկաները ունեմ մեծ քանակութեամբ և ստանում եմ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ և ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ գործարաններից անմիջապէս:

Առևտրականներին զիջումն և առանձին պայմաններ:

Օտարաքաղաքացիք կարող են գրել. Тифлисъ. М. Н. ТЕРЪ-НИКОГОСОВУ.

32—100

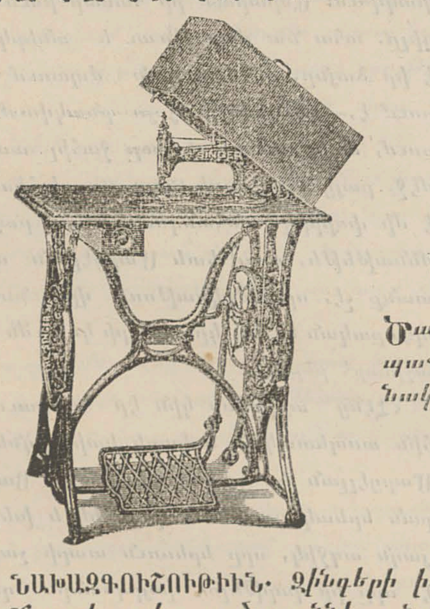

ՄԱՆՈՒՖԱԿՏՈՒՐԱՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Զ Ի Ն Գ Ե Ր

Ն Ի Ւ-Ե Օ Ր Կ Ի   Մ Է Ջ

ԿԱՐԵՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ ԱՄԵՆԱԸՆԴԱՐՁԱԿ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ:

Ծախում է ամենալաւ համարված կարեմեքենաներ նպաստող նոր գործիքներով և նոր պատուանդաններով, որոնք պահպանում են փչանալուց, գործելու ժամանակ աղմուկ չեն հանում և թեթև ընթացք ունեն աշխատանքի ժամանակ, այնպէս որ ամենաթոյլ և ծեր մարդիկ կարող են նրանց կառավարել առանց ոյժերը սպառելու: Ծախվում է

ԿԷՍ ՄԻԼԻՕՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻՑ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐՎԱՅ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

Այս իրողութիւնը ամենալաւ ապացոյց է Զինգերի կարեմեքենաների համար:

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ. Զինգերի իսկական կարեմեքենաները մեծ վարկ ունեն, որովհետև իրանց գեղեցիկ յատկութիւններով ամենքին գրաւեցնում են և այդ պատճառով ուրիշ գործարանները նրանց կեղծում են և ծախում են Զինգերի իսկական կարեմեքենաների տեղ: Զգուշացնում եմ ձեզ, որ Զինգերի իսկական իւրաքանչիւր կարեմեքենա The Singer Manufacturing C-° ֆիրմայից ունի գործարանի դրոշմներ մեքենայի կոթի և մամուլի վրա. The Singer Manufacturing C-°,

Գ. ՆԷՅԴԼԻՆԳԵՐ, ԹԻՖԼԻՍ, ԳՕԼՕՎԻՆՍԿԻ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ ՄԻՐԻՄԱՆՕՎԻ

ԲԱԹՈՒՄԻ մէջ Պօլիցէյսկայա փողոց, տուն Թերգի-Օղլի:
ՔՈՒԹԱՅԻՍԻ մէջ Միխայլօվսկայա փողոց, տուն Շնէյդերի:
ԲԱԳՈՒԻ մէջ Միխայլօվսկայա փողոց, տուն Տէր-Աւագօվի:

Իւրաքանչիւրին միջոց տալու համար ձեռք բերել Զինգերի ամենաօգտակար և իսկական կարեմեքենան կարելի է գնել փոքր մուտքերով, այսինքն շաբաթական 1 ր. 50 կ. վճարելով առանց իսկական գինը բարձրացնելու: Հնացած մեքենաները խառնուրդը փոփոխում է:

7—50 (1)

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 17 Іюня 1883 года. Типогр. Главн. Упр. Главнонач. гражд. час., Лор.-Мелик. ул. каз. д.